

13.7.1965 Tarih ve 648 Sayılı Siyasi Partiler Kanununun 111 nci Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 21 . 3 . 1978 - Sayı : 16235)

No.
2144

Kabul tarihi
15 . 3 . 1978

MADDE 1. — 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 111 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 111. — Anayasa Mahkemesince bir siyasi parti hakkında kapatma kararı :

1. Parti tüzüğüünün veya programının yahut partinin faaliyetlerini düzenleyen ve yetkili parti organları veya mercilerince yürürlüğe konulmuş olan diğer parti mevzuatının bu kanunun dördüncü kısmında yer alan maddeler hükümlerine aykırı olması veya,

2. Parti genel kongresince yahut merkez karar organı veya merkez yönetim organı veyahut Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grupların genel kurullarınca bu kanunun dördüncü kısmında yer alan maddelerin hükümlerine aykırı karar alınması yahut genelge veya bildirimler yayınlanması takdirinde verilir.

3. A) Yukardaki 2 nci bentte sayılanlar dışında kalan parti organı, mercii, kurulu, yardımcı kol organı veya bir parti üyesi tarafından bu Kanunun dördüncü kısmında yer alan maddeler hükümlerine aykırı fiillerin işlenmesi takdirinde, fiilin işlendiği tarihten başlayarak 2 yıl geçmemiş ise Cumhuriyet Başsavcılığı suç niteliğinde bir fiili işlediği kesinleşmiş mahkeme kararı ile sabit olan organ, merci, kurul veya yardımcı kol organına işten el çektilmesi ve suç niteliğinde bir fiili işlediği kesinleşmiş mahkeme kararı ile sabit olan parti üyesinin veya üyelerinin işbu bentte sayılan organ, merci, kurul veya yardımcı kol organına dahil olsun veya olmasın partiden kesin olarak çıkarılması için Parti Yasaklamaları İnceleme Kuruluna başvurur. Fiil, bu Kanunun dördüncü kısmında yer alan maddeler hükümlerine aykırı olmakla beraber, suç niteliğinde değil ise, Cumhuriyet Başsavcılığı bu bentte öngörülen başvurmayı mahkeme kararına gerek olmaksızın Parti Yasaklamaları İnceleme Kuruluna yapar.

Kurul, bu başvuru üzerine, delilleri topladıktan sonra Cumhuriyet Başsavcılığını, ilgili siyasi partinin temsilcisini ve söz konusu fiili işlediği ileri sürülen parti üyesini veya üyelerini ve varsa vekillerini dinler. Gereken soruşturmaları doğrudan doğruya veya kendi üyeleri arasından seçeceği naiip veya naipler eli ile yapabilir, tanık dinleyebilir ve 82 nci maddede yazılı niteliklere sahip bilirkişi atayabilir. Kurul, bu başvurmayı en çok 60 gün içinde karara bağlar ve kararını Cumhuriyet Başsavcılığına ve ilgili siyasi partinin genel başkanlığına yazı ile bildirir. Kurul, Cumhuriyet Başsavcısının isteğini yerinde görmüş ise, söz konusu organ, merci, kurul veya yardımcı kol organının işten el çektilmesine ve fiili işlediği ileri sürülen parti üyesi veya üyelerinin partiden kesin olarak çıkarılmasına, ilgili siyasi partinin yetkili organlarınca, kurulun yazılı bildirisinin alınmasından başlayarak 30 gün içinde karar verilmediği takdirde, söz konusu fiillerin bu bentte belirtilen nitelikte fiiller olduğunun 110 ncu madde uyarınca açılacak dava sonucunda Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde, ilgili siyasi parti kapatılır.

Bu bent uyarınca alınan partiden kesin olarak çıkarma kararları hakkında 56 nci madde hükümleri uygulanmaz. İlgili mahkemeye dava açılması veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yasama dokunulmazlığının kaldırılmasının istenmesi halinde bu bentte yazılı iki yıllık süre kesilir.

B) Yukarıdaki (A) fıkrası gereğince bir siyasi partiden kesin olarak çıkartılan veya çıkartılmayıp da bir siyasi partinin kapatılmasına sebep olan parti üyeleri, çıkartma kararının veya Anayasa Mahkemesinin kapatma kararının kendisine yazı ile bildirilmesinden başlayarak 5 yıl süre ile başka hiçbir siyasi partiye alınmaz, parti kurucusu olamaz, seçimlerde parti listelerinde bağımsız aday gösterilemezler; aksi takdirde bu gibileri üye kaydeden veya parti kurucusu olarak kabul eden veyahut seçimlerde listesinde bağımsız aday olarak gösteren siyasi partiler hakkında da (A) fıkrası hükümleri uygulanır.

Bir siyasi parti üyesinin o partiden bu bent gereğince kesin olarak çıkartılması halinde, bu kimsenin işlediği fiil af veya sair suretlerle cezanın ve hukuki neticelerinin ortadan kalkması ile o kimsenin parti üyeliği

hakkı kendiliğinden geri döner ve bu kimsenin başka siyasi partilerde üye veya kurucu olmasını veyahut parti listelerinde bağımsız aday olarak gösterilmesini engelleyen yasaklar da kalkar.

C) Parti Yasaklamaları İnceleme Kurulunca, yukarıda (A) fıkrası uyarınca Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan başvurunun yerinde görülmemesi halinde, kurulca alınan karar kesindir.

MADDE 2. — 13 . 7 . 1965 tarih ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununa aşağıdaki ek geçici madde eklenmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce yapılmış olan işlemler hakkında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Millet Meclisi		Cilt	Cumhuriyet Senatosu	
	Birleşim	Sayfa		Birleşim	Sayfa
4	116	116	37	34	38
	117	254		35	53
5	120	7:14		36	81,82:83,84:85

Müddeti dolduğundan otomatikman kanunlaştı.

I - Gerekçeli 58 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 120 nci Birleşimine, 762 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 36 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Millet Meclisi Anayasa, Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/95.